

N á v r h

ZÁKON

ze dne 2020,

**kterým se mění zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a
doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 242/1997 Sb., zákona č. 2/1998 Sb., zákona č. 127/1998 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., zákona č. 363/1999 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 167/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 459/2000 Sb., zákona č. 176/2002 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 285/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 222/2003 Sb., zákona č. 274/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 425/2003 Sb., zákona č. 455/2003 Sb., zákona č. 85/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 422/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 438/2004 Sb., zákona č. 123/2005 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 350/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 47/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 117/2006 Sb., zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 245/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 340/2006 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 57/2007 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 137/2008 Sb., zákona č. 270/2008 Sb.,

zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 59/2009 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 298/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 369/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 1/2012 Sb., zákona č. 275/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 403/2012 Sb., zákona č. 44/2013 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 238/2013 Sb., zákona č. 60/2014 Sb., zákona č. 109/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 256/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 1/2015 Sb., zákona č. 200/2015 Sb., zákona č. 314/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 66/2017 Sb., zákona č. 150/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 200/2017 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 231/2017 Sb., zákona č. 290/2017 Sb., zákona č. 282/2018 Sb., zákona č. 45/2019 Sb., zákona č. 111/2019 Sb., zákona č. 262/2019 Sb. a zákona č. 277/2019 Sb. se mění takto:

1. V § 10 odstavci 6 se věta „Narození pojištěnce je jeho zákonný zástupce, opatrovník nebo poručník povinen oznámit do osmi dnů ode dne narození zdravotní pojišťovně, u které je pojištěna matka dítěte v den jeho narození; není-li matka dítěte zdravotně pojištěna podle tohoto zákona, oznámí zákonný zástupce, opatrovník nebo poručník dítěte jeho narození zdravotní pojišťovně, u které je pojištěn otec dítěte v den jeho narození.“ nahrazuje větou „Narození pojištěnce je příslušný obecní úřad pověřený vedením matriky povinen do osmi dnů po přidělení rodného čísla oznámit zdravotní pojišťovně, u které je pojištěna matka dítěte v den jeho narození; není-li matka dítěte zdravotně pojištěna podle tohoto zákona, oznámí příslušný obecní úřad pověřený vedením matriky jeho narození zdravotní pojišťovně, u které je pojištěn otec dítěte v den jeho narození.“
2. V § 44 odst. 1 se za slova „podle § 10“ vkládají slova „odst. 1 až 5“.

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti 1. července 2021.

Důvodová zpráva

A. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

Podle současné právní úpravy je ve smyslu ustanovení § 10 odst. 6 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon“) narození pojištěnce povinen oznámit zdravotní pojišťovně jeho zákonný zástupce, opatrovník nebo poručník, a to do 8 dnů ode dne narození. Oznámení se provádí u pojišťovny matky a není-li matka zdravotně pojištěna, u pojišťovny otce dítěte, u které je pojištěn v den narození dítěte.

V praxi tedy tato povinnost dopadá nejčastěji na rodiče novorozeného dítěte. Ty však v prvních dnech narození svého dítěte řeší spoustu jiných věcí, týkajících se péče o novorozence. V dnešní době, kdy jsou též otcové novorozených dětí mnohem více zapojeni do samotného porodu a poporodní péče o novorozené dítě, se velmi často stává, že společně s matkou tráví čas po celou dobu, co je novorodička hospitalizována na oddělení šestinedělí v porodnici. Není ani zcela výjimečná situace, kdy po porodu nastávají zdravotní komplikace a rodička je nucena zůstat hospitalizována v porodnici mnohem déle než běžných 72 hodin.

Zákonní zástupci novorozence musí nejprve vyčkat na přidělení rodného čísla novorozenému dítěti, které přiděluje ve smyslu zákona č. 301/2000 Sb. o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů matriční úřad. Teprve po vydání rodného listu nebo dokladu z matriky o přidělení rodného čísla může zákonný zástupce splnit svou oznamovací povinnost vůči zdravotní pojišťovně. Dle současné právní úpravy však rodičům ode dne narození dítěte běží lhůta 8 dní na přihlášení novorozence ke zdravotní pojišťovně, přičemž za nesplnění této povinnosti zákon v § 44 odst. 1 připouští uložení pokuty až do výše 10.000,- Kč. To je problematické zejména s ohledem na skutečnost, že matriční úřady nejsou vázány žádnou lhůtou k přidělení rodného čísla a zároveň lhůta pro vydání rodného listu je 30 dnů ve smyslu zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Vzhledem k tomu, že zákonní zástupci dítěte nemohou novorozenci po jeho narození zvolit jinou pojišťovnu, než je pojišťovna matky (příp. otce, pokud není matka zdravotně pojištěna), není tedy nutné, aby touto čistě formalistickou oznamovací povinností vůči zdravotním pojišťovnám byli zatěžováni rodiče novorozených dětí. Naopak je zcela logické, aby tato

povinnost byla přenesena na matriční úřady, které novorozenému dítěti přiřazují rodné číslo a vydávají rodné listy.

2. Vysvětlení principů navrhované právní úpravy

Navrhovaná právní úprava reaguje na nevyhovující praxi, kdy nejčastěji rodiče novorozených dětí jsou povinni do 8 dní splnit svou oznamovací povinnost vůči zdravotní pojišťovně a nahlásit narození dítěte, které se stává pojištěncem pojišťovny matky, případně otce, pokud matka není zdravotně pojištěná.

Navrhovaná právní úprava tedy v § 10 odst. 6 zákona přenáší povinnost ze zákonných zástupců, opatrovníků a poručníků na příslušné obecní úřady pověřené vedením matriky, neboť tyto přidělují rodná čísla novorozeným dětem, vystavují rodné listy a zároveň též po přidělení rodného čísla oznamují narození dítěte Centrálnímu registru pojištěnců.

Na příslušné obecní úřady pověřené vedením matriky byla tato povinnost převedena též z toho důvodu, že se jedná o čistě formalistickou záležitost, která nadměru zatěžuje zejména rodiče novorozených dětí, ačkoli zdravotní pojištění dítěte dle ustanovení § 3 odst. 1 zákona stanoví, že zdravotní pojištění vzniká dnem narození, jde-li o osobu s trvalým pobytem na území České republiky.

Z důvodu změny povinného subjektu, na kterého dopadá oznamovací povinnost, bylo nutné zpřesnit i nastavení ukládání sankcí v ustanovení § 44 odst. 1 zákona. Zaměstnavatel a pojištěnec tak mohou být i nadále sankcionováni pokutou z důvodu porušení oznamovací povinnosti vyplývající z § 10 odst. 1 až 5, obecnímu úřadu pověřenému vedením matriky pokutu za porušení oznamovací povinnosti vyplývající z § 10 odst. 6 a 7 uložit nelze.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky, zejména s čl. 32 Listiny základních práv a svobod přijaté ústavním zákonem č. 2/1993 Sb., jímž je zakotveno právo na rodičovství a rodinu.

Navrhovaná právní úprava splňuje požadavky testu proporcionality, neboť přijatá opatření jsou vhodná k dosažení právní úpravou sledovaného účelu a mohou vést k zákonem sledovanému cíli.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních dvorů orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh zákona je v souladu s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních dvorů orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh zákona je v souladu s mezinárodními úmluvami, jimiž je Česká republika vázána.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty

Navrhovaná právní úprava nebude mít vliv na státní rozpočet a rozpočty obcí a krajů.

B. Zvláštní část

K Čl. I

K bodu 1

Navrhuje se, aby oznamovací povinnost zákonných zástupců, opatrovníků nebo poručníků vůči zdravotním pojišťovnám o narození dítěte byla přenesena na příslušné obecní úřady pověřené vedením matriky. Tyto obecní úřady zároveň přidělují rodná čísla novorozeným dětem a vystavují rodné listy, na základě čehož je teprve možné splnit oznamovací povinnost vůči zdravotní pojišťovně.

K bodu 2

S ohledem na změnu povinného subjektu majícího oznamovací povinnost bylo nutné zpřesnit též sankce za nesplnění této povinnosti.

K čl. II

Tento zákon nabývá účinnosti 1. července 2021.

V Praze dne 5. května 2020

Předkladatelé:

Mgr. Vít Rakušan v. r.

Ing. Věra Kovářová v. r.

Mgr. Jan Farský v. r.

Mgr. Petr Gazdík v. r.

Ing. Jana Krutáková v. r.

Ing. Petr Pávek v. r.